

Бранко Тошовиќ (Грац)
Емилија Бојковска (Скопје)

Корпусот на Блаже Конески во Гралис-мак

Во нашиов реферат ќе одговориме на следниве прашања: што претставуваат проектот Гралис и корпусите Гралис и Гралис-мак, зошто ја започнавме реализацијата на Гралис-мак, зошто го изготвуваме индивидуалниот корпус на Блаже Конески, во што се состои значењето и како се користи Гралис-мак, кои се другите активности во Гралис, кои се развојните перспективи на Гралис и на Гралис-мак.

0. Гралис е проект на Институтот за славистика при Универзитетот „Карл Франц“ во Грац, Австрија, чиј раководител е Бранко Тошовиќ. Минатата година, овој портал одбележа мал јубилеј – десет години постоење, а по тој повод излезе брошурата GRALIS. DAS LINGUISTISCHE SLAWISTIK-PORTAL DER KARL-FRANZENS-UNIVERSITÄT GRAZ (2000–2010) во издание на носителот на проектот. Проектот опфаќа повеќе области, од кои позначајни се: Проектариум, Корпусариум, Едукариум, Лингвистикариум, Славистикариум, Гралисариум, Операриум и Грацки славистикариум.

Проектариумот ги содржи научните активности на славистиката во Грац, Корпусариумот опфаќа збирка текстови на словенските јазици и на германски јазик наречена Гралис, која служи за научни и за образовни цели, а Едукариумот е помошно средство на наставата наменето за интеракција меѓу наставниците и студентите. Лингвистикариумот, пак, содржи информации од областа на славистиката и на општата лингвистиката, Славистикариумот ги опфаќа писмата, фонетските, фонолошките, прозодиските и граматичките системи на словенските јазици, а Гралисариумот се состои од редовни наставни активности и од предавања на професори-гости. Операриумот содржи различни информации за научни и образовни активности, додека Грацкиот славистикариум го отсликува развојот на славистичката лингвистика во Грац.

1. Електронскиот корпус Гралис, кој се изработува во рамките на Корпусариумот, е плод на соработката меѓу Институтот за славистика и Центарот за информациско моделирање во хуманистичките науки при Универзитетот „Карл Франц“ во Грац. Гралис опфаќа еднојазични и повеќејазични, паралелизирани текстови на словенските јазици и на германски јазик. Вториот вид текстови се состојат од оригинал и од превод. Гралис нуди можности за истражување на корелациите меѓу словенските

јазици и меѓу некој словенски јазик и германскиот јазик. Во него се застапени текстови од пет функционални стила (уметничколитературниот, научниот, административниот, публицистичкиот и разговорниот).

Текстовите на Гралис се достапни во секое време на интернет и служат за научни и за образовни цели. Со нив може да се вршат еднојазични и контрастивни лингвистички, како и транслатолошки истражувања, а тие може да се користат и во наставата по (странски) јазик.

2. Еден дел од корпусот го носи насловот Монолингвален и мултилингвален електронски корпус на македонскиот јазик, накусо Гралис-мак. Во неговото изготвување е вклучен Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, врз основа на Договор за соработка со Институтот за славистика во Грац, потпишан во декември 2008 во Скопје и продолжен во јули 2011 година во Охрид. Двајцата партнери со задоволство ја прифатија готовноста на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје да соработува во реализацијата на проектот. Австриската страна ја поставува софтверската инфраструктура, а македонската страна се грижи за обработката на текстовите.

Проектниот тим се состои од Бранко Тошовиќ, раководител на проектот, Арно Вониш, австриски координатор, како и од Емилија Бојковска и Димитар Попоски, македонски координатори. Проектот го поддржуваат раководителите на партнерските институции, Максим Каранфиловски и Веселинка Лаброска. Австрискиот дел од тимот ги раководи активностите на Гралис-мак и ги поставува текстовите на серверот, а македонските координатори се грижат за изборот на текстовите, нивното скенирање и обработка, како и за регулирањето на авторските права. Интензивната практична работа на внесување македонски текстови во Гралис започна летото во 2010 година. Во обработката на текстовите се вклучени и членови на Катедрата за германски јазик и книжевност (Анета Крстеска, Бисера Станкова и Маријана Ѓорѓиева), како и студенти на Групата за германски јазик и книжевност. Предвидено е натамошно проширување на работната група за проектот.

Како во Гралис така и во Гралис-мак се застапени пет функционални стила (в. т. 2.). Корпусот се состои од два дела: од еднојазични (македонски) текстови и од паралелизирани текстови (составени од оригинал и од превод). Во моментот, македонскиот јазик се јавува само како изворен јазик, а како јазик-цел се јавуваат словенските јазици и германскиот јазик. Во подоцнежната фаза ќе се внесат и текстови на изворен јазик различен од македонскиот, како и нивните преводи на македонски јазик.

Во рамките на Гралис-мак, македонскиот јазик може да се истражува еднојазично и контрастивно. Според моделот развиен од раководителот на проектот, овој јазик воспоставува повеќеслојни корелации, и тоа: 1.

интракорелации (во своите рамки, на пример, во однос на функционалните стилови), 2. интеркорелации спрема многу блиски јазици (на пример, спрема бугарскиот), 3. супракорелации спрема јазиците од јужнословенската подгрупа (на пример, спрема словенечкиот), 4. суперкорелации спрема источно- и западнословенските јазици (на пример, спрема полскиот) и 5. екстракорелации спрема германскиот како несловенски јазик.

3. Во Договорот за соработка меѓу Институтот за славистика во Грац и Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје стои дека целта на електронскиот корпус е истражување, едукација и популаризирање на македонскиот јазик. Македонскиот јазик досега, вистина, бил предмет на многубројни задлабочени научни истражувања на македонски и на странски македонисти, на слависти и други филолози, меѓутоа се очекува дека овој корпус уште повеќе ќе го поттикне стремежот за истражување на македонскиот јазик, особено во меѓународни рамки. Гралис-мак може да служи како емпириска основа за еднојазичните, контрастивнолингвистичките и транслатолошките проучувања на македонскиот јазик, што ќе овозможи попрецизен увид во совпаѓањата и во сличностите, како и во разликите на македонскиот јазик спрема другите (јужно)словенски јазици и германскиот јазик. Освен тоа, Гралис-мак не претставува само поттик туку е и неопходен услов за истражување во рамките на една посебна гранка на лингвистиката, корпусната лингвистика. Така македонскиот јазик ќе може да се истражува и од корпуснолингвистички аспект. Ова има долгорочно значење за засилувањето на позицијата на македонскиот јазик во странство.

Како што беше кажано во т. 2, Гралис-МАК служи како емпириска основа не само за научни истражувања, туку и за образовни цели. Текстовите можат да ги обработуваат родени говорители и изучувачи на македонскиот јазик во целиот свет.

Накратко: Гралис-мак служи за еднојазични, контрастивнолингвистички, корпуснолингвистички и транслатолошки истражувања, како и за наставно-образовни цели. Предноста на Гралис-мак наспрема пишуваните текстови се состои во неговата географски неограничена достапност, во автоматското пребарување и во статистичките податоци (на пример, за бројот на потврдите од одреден вид во даден текст).

4. Корпусните текстови во Гралис не се групирани само според јазиците и функционалните стилови туку и според авторите. Во однос на македонскиот јазик, централно место зазема индивидуалниот корпус на Блаже Конески. Досега се внесени 308 наслови на дела од Конески, и тоа: 270 поетски, 17 прозни дела (раскази), 12 прозни записи, 5 есеи, 4 забелешки.

Овој македонски деец заслужува посебно внимание од повеќе аспекти. Тој е основоположник на македонскиот стандарден јазик, филолог и лингвист, кој го нормира македонскиот јазик и го опиша од историска и од современа перспектива. Автор е на двотомната Граматика на македонскиот литературен јазик (1952 и 1954) и на Историјата на македонскиот јазик (1965), коавтор е на Македонскиот правопис со правописен речник (1950) и е редактор на тритомниот Речник на македонскиот јазик (1961, 1965, 1966).

Неговата книжевна творечка дејност (1948–1993) опфаќа проза и поезија, во кои успеа да создаде мост меѓу културната традиција на македонскиот народ и современиот израз. Како книжевен историчар, есеист и публицист, тој даде голем придонес за развојот на македонската култура. Со своите препеви им ги доближи на македонските читатели делата на Његош, Прешерн, Хајне, Блок, Мајаковски и на други автори. Како основач на студиите по македонистика и како професор на Филозофскиот, подоцна Филолошки факултет, кој денес го носи неговото име, им го пренесуваше своето значење на многубројни генерации студенти. Тој беше ректор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (1958–1963) и првиот претседател на МАНУ (1967–1975), соосновач на Друштвото на писателите на Македонија (1947) и негов прв претседател. Ги уредуваше литературните списанија „Нов ден“ и „Македонски јазик“. Добитник е на наградите: „11 октомври“, „Браќа Миладиновци“, „Ацо Шопов“, Хердеровата награда, Његошевата награда, „АВНОЈ“, „Златен венец на Струшките вечери на поезијата“, „Скендер Куленовиќ“, на наградата од Сојузот на писателите на СССР, на наградата за книжевен опус на „Мисла“, Рациново признание и „13 ноември“.

Блаже Конески е еден од најголемите научни, книжевни и културни дејци во јужнословенските простори, кој со својата дејност не само што решавачки придонесе за вклучување на македонскиот јазик како рамноправен јазик во семејството на стандардизираните (јужно)словенски и (индо)европски јазици туку и ги засили културните врски на македонскиот народ во европски контекст. Имено, не само што тој самиот беше препевувач туку и неговите дела се преведени и се препеани на многубројни словенски и несловенски јазици, меѓу кои и на германски.

Почетокот на создавањето на корпусот Гралис-мак (2010) временски речиси се совпадна со одбележувањето на 90-годишнината од раѓањето на Блаже Конески (2011). Почетокот на работата му претходеше една година на јубилејот, т.е. токму онолку време колку што беше потребно да се пополни корпусот со творештвото на Конески за да може да претставува емпириска основа за научни истражувања. Онака како што Конески имаше пионерска улога во кодификацијата и во издигнувањето на македонскиот јазик на ниво на современите стандардизирани јазици во светот, така неговото дело сега има пионерска улога во издигнувањето на македонскиот

јазик на ниво на „корпусен“ јазик. Тоа значи дека за македонскиот јазик сега постојат најсовремени технички услови и можности за истражување и изучување.

Денешнава и утрешна научна конференција под наслов „Поетиката, стилистиката и лингвистиката на текстовите од Блаже Конески во корпусот Гралис“ треба да се набљудува во светлината на три моменти: 1. значењето на Блаже Конески за македонскиот јазик, македонската книжевност и култура, 2. одбележувањето на јубилејот од неговото раѓање и 3. стремежот да му се даде на јубилејот европска димензија, и тоа токму на германското говорно подрачје, со кое Конески воспостави културни врски како препејувач и како препеан и преведен автор, и тоа токму во Грац, европскиот главен град на културата во 2003, чиј Институт за славистика покажа интерес, даде иницијатива и се заложува не само за вклучување на македонскиот јазик во корпусот Гралис туку и за негово воведување во наставата по славистика во Грац.

5. Гралис-мак претставува прв електронски корпус на македонскиот јазик и прв електронски корпус на македонски книжевен и културен деел (Конески). Преку споредба со другите јазици, може да се утврдат корелациите и статусот на македонскиот јазик наспрема другите (словенски) јазици. Со тоа ќе се потврди самобитноста на македонскиот јазик, ќе се промовира, ќе се афирмира и ќе се популаризира македонскиот јазик во светот, со што ќе се засили неговата меѓународна позиција.

6. Гралис-мак овозможува пребарување електронски текст според одредена лексема или според нејзин дел. Пред почетокот на истражувањето во Гралис, корисникот треба да изврши неколку избори во горниот лев агол. При еднојазичното истражување станува збор за следново:

- поткорпус (во случајов: Гралис-мак),
- јазик (во случајов: македонски),
- автор (опционално; во случајов: Блаже Конески),
- книжевен род/вид (опционално; на пример, расказ),
 - функционален стил (опционално: на пример, уметничколитературен).

Во најдолу поставеното поле одлево, корисникот ја впишува лексемата што сака да ја бара (на пример, **љубов**). Тој може да зададе и дел од лексемата, по што става точка и ѕвездичка (на пример. **љуб.** *). Во тој случај, корисникот ќе ги добие сите лексеми што го содржат зададениот дел (**љубов**, **љубовта**, **љубениот**, **љубовна**, **љубовница**, **љубима** итн.). Тој може да бара и повеќезборна конструкција, и тоа најмногу деветзборна синтагма, на пример:

Љубовта на стариот Соколе Кипро се зароди токму овде,

Притоа, корисникот треба да го активира квадратчето „+“, поставено десно од зададениот збор, по што подолу ќе се отвори поле за впишување на зборот што следува по првовпишаниот збор. Оваа постапка може да се повторува додека да се постигне максималниот број зборови/збороформи во бараната синтагма.

На десната страна, корисникот може да избере паралелизиран јазик. Ако го остави ова поле необележано, тогаш ќе ги добие резултатите само во јазикот што го задал (македонскиот). Ако пак го одбере, на пример, германскиот јазик, тогаш ќе добие паралелизирани текстови (оригинал и превод) на изворниот јазик (македонски) и на јазикот-цел (германскиот). На крајот треба да го избере обемот на околината на бараната лексема: тековната реченица, пет, десет, петнаесет или дваесет збора. (Кај поезијата, се прикажува дел од поема, а кај покусите творби – целата песна.) По активирањето на функцијата за пребарување, корисникот ги добива сите потврди во корпусот што ја содржат бараната лексема со нивниот аритметички збир.

7. Во врска со обемот на околината на истражуваната лексема, се поставуваат два аспекта: потребата од контекст при истражувањето и правната димензија на заштитата на авторските права. Од решавачко значење за користењето на Гралис-мак е околноста што обемот на прикажаниот контекст не ги загрозува авторските права. Според Македонската авторска агенција, на чија директорка, Нина Д. Старделова, срдечно ѝ благодариме за соработка, користењето на текстовите во Гралис-мак спаѓа во случаите на дозволено користење авторско дело без плаќање надомест и без барање согласност од авторот, со оглед на тоа што станува збор за „користење на авторско дело (цитати) во научни истражувања, за настава, критика, полемика или преглед, во обем и до степен потребен за конкретната намена и под услов да се наведе името на авторот, освен доколку тоа не е возможно“ (член 52, точка 7 од Законот за авторски права).

Меѓутоа, можно е околината од една реченица, од дваесет збора или од (дел од) песна/поема да не е доволна за научното истражување. Во тој случај, текстовите во Гралис-мак не можат да ја заменат интегралната печатена верзија. За таа цел, во корпусот зад секоја текстуална единица, во аглести загради се наведува страницата од соодветното издание што е користено како извор. Така се воспоставува врска меѓу корпусот и интегралното печатено издание, кое корисникот мора да го има, ако сака да ја прочита пошироката околина на зададениот збор, одн. остатокот од песната/поемата или другите песни во стихозбирката. Според тоа, од користењето на Гралис-мак очекуваме: а) да го олесни пребарувањето на одреден(а) збор(оформа) или синтагма во даден текст и б) да го зголеми интересот за интегралните печатени дела на македонските автори. На тој начин, корпусот не само што нема да го намали користењето на

интегралните печатени верзии на творештвото на одреден автор (во случајов, на Конески) туку дури и ќе го поттикне, со оглед на тоа што на корисникот ќе му биде олеснето пребарувањето.

Во моментот, сè уште не се видливи метаподатоците за местото и годината на издавањето, издавачката куќа итн. Овие функции постојат во софтверската инфраструктура, но тие треба допрва да се активираат. Тоа е една од задачите за натамошното усовршување на Гралис-мак (в. т. 9.).

8. Како што беше кажано, активностите на проектот Гралис не се исцрпуваат со изготвувањето на корпусот на словенските јазици и на германскиот јазик, ниту со одржувањето на овој симпозиум.

Во рамките на потпроектот Гралисариум се остварени гостувања на неколку македонски филолози/лингвисти, кои одржаа 10 предавања на Институтот за славистика во Грац:

- 2006: Максим Каранфиловски: Македонистиката и македонскиот јазик,
- 2006: Лидија Аризанковска: Разговор за македонскиот јазик,
- 2007: Лидија Аризанковска: Морфолошки разлики меѓу македонскиот и другите јужнословенски јазици,
- 2007: Лидија Аризанковска: Фонетско-фонолошки и ортоепски разлики меѓу македонскиот, словенечкиот и бугарскиот јазик,
- 2010: Емилија Бојковска: Grammaticische Divergenzen zwischen Deutsch und Mazedonisch (Граматицки дивергенции меѓу германскиот и македонскиот јазик),
- 2011: Димитар Попоски: Македонскиот Гралис-корпус: научните текстови и авторските права (Creative Commons),
- 2011: Борче Арсов: Македонската азбука и „Кониковското евангелие“ (1852),
- 2011: Емилија Бојковска: Numerus- und Pluralklassen des Nomens im Mazedonischen und im Deutschen (Бројните и множинските класи на именката во македонскиот и во германскиот јазик),
- 2012: Емилија Бојковска: Категоријата определеност изразена со детерминатори во македонскиот и во германскиот јазик,
- 2012: Емилија Бојковска: Subjektbezogene Modalität am Beispiel der deutschen Modalverben und ihrer makedonischen Entsprechungen (Деонтичката модалност врз примерот на германските модални глаголи и на нивните македонски соодветства).

Преку предавањата, студентите по славистика во Грац се запознаваат со основните белези на македонскиот јазик. Од особено значење е фактот што некои од овие предавања се одржани на македонски јазик, што на студентите по славистика во Грац, покрај теоретско знаење, им овозможи и

непосреден контакт со македонскиот јазик. Според тоа, македонскиот јазик веќе „се слуша“ на Институтот за славистика во Грац.

Раководителот на проектот, Бранко Тошовиќ, се заложува за воведување на македонскиот јазик во наставата на Институтот за славистика во Грац. Со тоа би се комплетираа понудата за изучување на јужнословенските јазици. Засега може да се студираат босански/хрватски/српски и словенечки, а за бугарскиот јазик се нудат курсеви. Во рамките на евалуацијата на науката за јазикот на Институтот за славистика во Грац спроведена во ноември 2010, Бранко Тошовиќ предложи во наставата да се вклучи македонскиот јазик. За да дознае што мислат студентите за предлогот, раководителот на проектот и Арно Вониш во јули 2011 извршија анонимно анкетање на студентите преку посебната програма на Гралис наречена Анкетариум. Од вкупно 37 добиени одговори, 87% (32) беа потврдни. Интересот е најголем кај студентите што студираат босански/хрватски/српски јазик.

Бранко Тошовиќ и проектниот тим (Емилија Бојковска, Арно Вониш и Димитар Попоски) ги изложија резултатите од напредокот на проектот во три реферати, одржани на Семинарот за македонски јазик, литература и култура и на Научната конференција во Охрид (2010, 2011):

1. Бранко Тошовиќ, Емилија Бојковска, Димитар Попоски, Арно Вониш: Македонски корпус Гралис (Гралис-мак)
2. Емилија Бојковска, Бранко Тошовиќ, Арно Вониш, Димитар Попоски: Значењето на македонскојазичниот поткорпус Гралис-мак како дел од корпусот Гралис,
3. Димитар Попоски, Емилија Бојковска, Бранко Тошовиќ, Арно Вониш: Создавање текстови во сите функционални стилови и нивните авторски права за македонскиот Гралис-корпус (Гралис-мак)

Целосниот назив на овој симпозиум, кој содржи реден број, укажува на тоа дека по него треба да следуваат низа симпозиуми поврзани со корпусот Гралис. За вториот симпозиум веќе се познати местото и времето: Скопје, 2013 година.

9. Пополнувањето на Гралис-мак започна со текстовите на Блаже Конески и на уште некои автори (во помал обем), значи со уметничколитературниот стил. Потоа треба да уследи внесувањето текстови и од други македонски книжевни автори. Во натамошниот развој се предвидува внесување на текстови и од другите функционални стилови: административниот, публицистичкиот, научниот и разговорниот. Последниов функционален стил изискува мултимедијален пристап во обработката, со оглед на тоа што е тој карактеристичен за говорениот јазик. Тоа е особено комплексен потфат, за кој се потребни големи подготовки.

Целта при внесувањето на текстовите е да се постигне пропорционалност и урамнотеженост на функционалните (пот)стиливи и на авторите, на периодите и на географските подрачја во кои се создадени делата. Со тоа, корпусот ќе придобие репрезентативен карактер за македонскиот јазик.

Покрај квалитативниот раст на корпусот, акцент се става и на квалитативното подобрување, пред сè во однос на приказот на метаподатоците за делата (годината и местото на издавање итн.). Паралелно со ова, се предвидени и развој, забрзување и олеснување на техниката на пребарување на текстовите.

Една од целите е и да се направи корпусот достапен за што поголем број корисници. Особено е поволен фактот што користењето на текстовите во Гралис(-мак) не се судира со авторските права (в. т. 7.).

Натамошен развој се предвидува и за другите активности во рамките на Гралис-мак. Покрај предавањата на македонски филолози/лингвисти на Институтот за славистика во Грац, една од најзначајните цели е воведувањето на македонскиот јазик во наставата по славистика во Грац, најпрво на ниво на курсеви. Остварувањето на оваа цел ќе биде уште еден значаен чекор во афирмацијата и пробивот на македонскиот јазик во странство.

10. Значењето на електронските текстови за македонскиот јазик се огледува на научно поле (за моно-, контрастивно-, корпуснолингвистички, транслатолошки и други проучувања), како и на образовно поле (за родените говорители и за странските изучувачи на македонскиот јазик). Значењето на Блаже Конески за македонскиот јазик, пак, се огледува на полето на кодификацијата, филологијата, книжевноста, книжевната критика, рецепцијата на странска книжевност, наставата итн. Гралис-мак го обединува творештвото на најистакнатиот македонски деец со современите истражувачки и образовни аспекти. Со оглед на достапноста на македонските корпусни текстови за сите заинтересирани во светот, македонскиот јазик се издигнува на ранг на јазик со најмодерни алатки за зацврстување на својата меѓународна позиција.

Литература

Бојковска/Тошовиќ/Вониш/Попоски 2012: Бојковска, Емилија; Тошовиќ, Бранко; Вониш, Арно; Попоски, Димитар. Значењето и предизвиците на македонскојазичниот поткорпус „Гралис-мак“ во рамките на корпусот „Гралис“. Во: *XXXVIII научна конференција на XLIII меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура. Охрид 14–15 јули 2011*. Скопје (во печат).

- Попоски 2012: Попоски, Димитар. Гралис Мак-корпусот и творештвото на Блаже Конески како модели за отворени едукациски ресурси. Во: *Зборник на Првиот меѓународен Гралис-симпозиум: Поетиката, стилистиката и лингвистиката на текстовите од Блаже Конески во корпусот Гралис*. Грац (во печат).
- Попоски/Бојковска/Тошовиќ/Вониш 2012: Попоски, Димитар; Бојковска, Емилија; Тошовиќ, Бранко; Вониш, Арно. Создавање на текстови во сите функционални стилови и нивните авторски права за македонскиот корпус „Гралис“ (Гралис-мак). Во: *XXXVIII научна конференција на XLIII меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура. Охрид 14–15 јули 2011*. Скопје (во печат).
- Tošović 2002: Tošović, Branko. *Funkcionalni stilovi. Funktionale Stile*. Graz.
- Tosović, Branko u. a. 2010. *Gralis. Das linguistische Slawistik-Portal der Karl-Franzens-Universität Graz (2000-2010)*. Graz.
- Тошовиќ 2011: Тошовиќ, Бранко. Корпусот на македонски јазик во рамките на корпусот Гралис. Во: *XXXVII научна конференција на XLIII меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид 15–16 јули 2010, Лингвистика*. Скопје. Стр. 281–290.
- Тошовиќ/Бојковска/Вониш/Попоски 2012: Тошовиќ, Бранко; Бојковска, Емилија; Попоски, Димитар; Вониш, Арно. Македонскиот корпус Гралис (Гралис-мак). Во: *XXXVIII научна конференција на XLIII меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура. Охрид 14–15 јули 2011*. Скопје (во печат).

Branko Tošović (Graz)
Emilija Bojkovska (Skopje)

Das Korpus von Blaže Koneski im Gralis-Mak

Gralis ist ein Projekt des Instituts für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz, dessen integraler Bestandteil das mazedonische ein- und mehrsprachige Gralis-Mak-Korpus ist. Es das erste elektronische Korpus der mazedonischen Sprache. Dem vom Projektleiter Branko Tosović entwickelten Modell zufolge kann das Mazedonische in seinen Intra- Inter-, Supra-, Super- und Extrakorrelationen untersucht werden. Aufgrund der herausragenden Rolle von Blaže Koneski (1921-1993) für die makedonische Standardsprache, der als Kodifikator, Philologe, Dichter, Literaturwissenschaftler, Publizist, Übersetzer und Universitätsprofessor einen großen Beitrag zu ihrer Herausbildung und Entwicklung leistete, liegt der Schwerpunkt in der Anfangsphase der Erarbeitung von Gralis-Mak auf Koneskis Werk. Das erste im Ausland stattgefundene Sympo-

sium zu Koneski: Poetik, Stilistik und Linguistik der Texte von Blaže Koneski im Gralis-Korpus (Graz, 30.-31.3.2012) ist vor dem Hintergrund des neu-lich begangenen 90. Jubiläums seiner Geburt zu sehen. Mit Gralis-Mak und dem Sym-posium wird nicht nur Koneskis Verdienst international geehrt, sondern das Makedo-nische ist weltweit für Untersuchungen zugänglich, womit seine Position als eigen-ständige Sprache gefestigt wird.

Branko Tošović
Institut für Slawistik
Karl-Franzens-Universität Graz
Merangasse 70
8010 Graz
E-Mail: branko.tosovic@uni-graz.at

Emilija Bojkovska
Abteilung für deutsche
Sprache und Literatur
Philologische Fakultät „Blaže Koneski“
Universität „Hil. Kyrill und Method“ Skopje
Bul. Goce Delčev 9A
1000 Skopje/Mazedonien
E-Mail: bojkovskae@yahoo.com

